

دریچه

از سدهی تا سپهری در جهان عرب

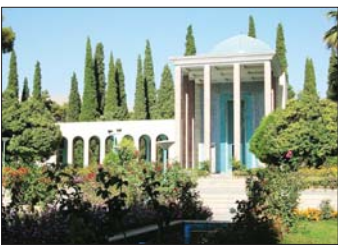
● شرق: به‌مناسبت روز سِعدی و هم‌زمانی آن با سالمرگِ سهراب سپهری، مؤسسه شهر کتاب در فراخوانی خطاب به اهل ادبیات و متخصصان شعر فارسی، از آنان دعوت کرد تا در مقالات و یادداشت‌هایی درباره سِعدی و سپهری، شعر و شخصیت این دو شاعر مطرح را بیشتر معرفی کنند. موسی بیدج، استاد و مترجم ادبیات عرب در متن زیر به سِعدی و سپهری در جهان عرب پرداخته است.

ماندگاری نام و آثار سِعدی در جهان عرب، علاوه بر قوت و قدرت انتقال و شمولیت، چند دلیل دیگر هم دارد. دلیل اول سروده‌های عربی اوست. در میان این شعرها، قصیده او درباره خرابی بغداد بعد از حمله مغول، از چنان استحکامی برخوردار است که از شعرهای درخشان ادبیات عرب به شمار می‌آید. دلیل دوم اینکه سِعدی سال‌ها در جغرافیای عرب زیسته و مناسبات بسیاری با بزرگان آن قوم داشته و در آن سامان دختری را هم به زنی گرفته است. دلیل سوم به این مسئله برمی‌گردد که آثار سِعدی از نخستین شاعران ایرانی است که به عربی ترجمه شده و مورد بحث و بررسی قرار گرفته است. در این بررسی‌ها، دو جهت کاملا مشخص می‌توان زد: کتاب سِعدی و مثنوی دکتر حبیبعلی محفوظ (عراقی) است که سِعدی را صرفا به یک وام‌گیر نابذیریز تنزل داده است. این در حالی است که مثنبی خود در زمان زندگی‌اش دو قرن و اندی پیش از سِعدی، متهم به سرقت از شاعران دیگر شده بود. کتاب دیگری که برجستگی‌ها و نوآوری‌های سِعدی را نشان داده به قلم خاتم دکتر امیر ابراهیم پدیده آمده است. در این کتاب، مؤلف به دفاع از سِعدی، از مواطن و بواطن سروده‌های او سخن به میان آورده و آنها را مورد ستایش قرار داده است. در کنار آنچه گفته آمد، چه بسیار قلم‌نگارهای عربی درباره سِعدی وجود دارد که از شام (محمد فراتی) تا مصر (عبدالوهاب غزام) و دیگران را در بر می‌گیرد و چه بسا به دوزیستی فرهنگی عربی- ایرانی سِعدی نیز اشاراتی رفته است.

اکنون سِعدی شیرازی بحق یکی از نام‌آوران شعر و اندیشه ایرانی در جهان عرب است و رساله‌های دانشگاهی متعددی درباره آثار او به رشته تحریر درآمده است. ناگفته نگذاریم که علاوه بر سِعدی، حافظ، مولانا، فردوسی و خیام (و به‌خصوص خیام) برای فرهنگ‌دوستان جهان عرب نام‌هایی آشنا به شمار می‌آیند.

در کنار شاعران گذشته ایران، آثار چند نفر از شاعران معاصر نیز به عربی ترجمه شده‌اند اما باید اعتراف کرد که شعر کلاسیک ایران بیشتر از شعر نو مورد عنایت پژوهشگران و مترجمان قرار گرفته است. این امر مسلما علاوه بر قدرت و قوت شعر گذشته‌گان، به علت قدمت زمانی و توجه ویژه بخش‌های زبان و ادبیات فارسی دانشگاه‌های عرب صورت گرفته است.

شعر معاصر ایران نیز، نه به صورت متمرکز، بلکه پراکنده ترجمه و منتشر شده اما باید اعتراف کرد که هنوز چشم‌اندازی مناسب برای شناخته‌شدنش فراهم نشده است. در این پراکندگی‌ها، نیما، شاملو، اخوان، شفیعی‌کدکنی، احمدرضا احمدی، منوچهر آتش‌ی، طاهره صفارزاده و دیگران حضور دارند. در میان در شاعران، دو نام تا حدودی شناخته شده‌اند؛ اول فروغ فرخزاد که شعرهایش در چند کشور عربی (بدون توجه به غث و سمین بودن ترجمه‌ها) منتشر شده و نگارنده نیز دو مجموعه (تولدسی دیگر و ایمان بیاوریم) او را ترجمه و در کشور کویت منتشر کرده است. پس از فروغ معروف‌ترین شاعر معاصر ایرانی سهراب سپهری

است. از سپهری علاوه بر ترجمه‌های پراکنده در مطبوعات عربی، کتابی شامل ترجمه گزیده اشعار او به قلم غسان حمدان عراقی منتشر شده است. پیش از آن نیز جنگی از سروده‌های سپهری به قلم محمدامین کرخی منتشر شده بود. صاحب این قلم نیز کتاب حجم سبزر را به دست ترجمه سپرده که در کنار کتاب‌های منتشرنشده دیگر من منتظر فرصت بازخوانی است. ناگفته نماند که در دانشگاه‌های ایران مقالات متعددی از سوی استادان و دانشجویان به نگارش درآمده که در آن سروده‌های سپهری و جبران خلیل جبران از جنبه‌های مختلف اعم از جهان بینی و طبیعت‌گرایی مورد تطبیق و موازنه قرار گرفته است که بررسی آن حال و مقال دیگری می‌طلبد. دیگر آنکه به دلیل پیشینه دیرینه‌ای که ادبیات ایران‌زمین به عنوان آثاری فاخر و انسان شمول دارد، در جهان عرب آوازه‌ای خوش یافته است و ترجمه‌شدن ادبیات معاصر نیز می‌تواند در تقرب قلوب و تعریف هویت فرهنگی ایران و ایرانی نقشی بزرگ ایفا کند.

گروه هنر: ظاهرا سالن‌های سینمایی ایران پیش از چیزی که انتظار می‌رفت در حال بازگشایی است. زمزمه‌های بازگشایی سالن‌های سینمایی چند هفته‌ای است که شنیده می‌شود و اطلاع‌رسانی دفتر نظارت بر عرضه و نمایش سازمان سینمایی و تهیه فهرستی از ضوابط بازگشایی سالن‌های سینما، این حدس را به یقین تبدیل کرد که سینمای ایران قصد دارد پیش از موعد به روال عادی برگردد؛ اتفاقی که از نظر بسیاری از اهالی سینما، تصمیمی شتاب‌زده توصیف می‌شود و بسیاری معتقدند این طرح با شکست روبه‌رو خواهد شد. چراکه درصد بالایی از مخاطبان سینما هنوز به لحاظ ذهنی آمادگی حضور در مکان‌های پرجمعیت مثل سالن‌های سینما را ندارند و برخی نیز به آسیب‌ها و زیان‌های مالی از شیوع ویروس کرونا اشاره می‌کنند و معتقدند تا پیش از این نیز اقتصاد سینما سوددهی لازم را نداشته و تعطیلی طولانی‌مدت آن به مراتب ضررهای جبران‌ناپذیری در پی خواهد داشت. اما گفته شده ضوابط بازگشایی سالن‌های سینما با نظر تعدادی از کارشناسان سینما و با بررسی مقایسه پروتکل‌هایی که برای بازگشایی سینماها در کشورهای دیگر تهیه شده، تنظیم شده است. براین‌اساس با توجه به ضرورت آمادگی لازم برای بازگشایی احتمالی سینماهای کشور و مصوبات اخیر ستاد ملی مقابله با کرونا، دفتر نظارت بر عرضه و نمایش فیلم با عنایت به پروتکل‌های اعلامی از سوی وزارت بهداشت و درمان، مقرراتی برای شروع به کار مجدد سینماهای کشور در نظر گرفته شده است.

■ **در مقطع بازگشایی و تا اعلام وضعیت سفید قطعی**، ظرفیت فروش بلیت برای هر سالن تا سقف ۴۰ درصد مجاز است. ■ **چیدمان تماشاچیان روی صندلی‌ها** دو در میان بوده و نسبت به ردیف بعدی حالت ضربدری خواهد داشت. ■ **ضروری است تمهیدات لازم از سوی مدیریت سینما برای ایجاد فاصله** بین ردیف‌ها در نظر گرفته شود، به‌گونه‌ای که افراد بتوانند به راحتی در میان آنها تردد کنند.

■ استفاده از دستکش و ماسک برای کارکنان سینما الزامی است.

■ لازم است هنگام ورود و خروج تماشاچیان به سینما و سالن نمایش و حضور در سالن انتظار، فاصله‌گذاری ایمن رعایت شود.

■ سالن نمایش فیلم، سالان انتظار و سرویس‌های بهداشتی و تمام مکان‌های مورد استفاده مراجعه‌کنندگان مرتبا نظافت و ضدعفونی شود.

■ **درسترس‌بودن مایع ضدعفونی‌کننده برای مراجعه‌کنندگان الزامی** است.

■ **گندزدایی کامل سینما طبق پروتکل اعلامی وزارت بهداشت و درمان**، هر روز یک‌بار الزامی است.

■ **به منظور نظافت بیشتر و رعایت مقررات بهداشتی**، فاصله‌گذاری بین

هنر

ضوابط بازگشایی سینماها در بحران کرونا اعلام شد!

سانس‌ها با نیم‌ساعت تأخیر خواهد بود.

■ **فروش گیشه با رعایت فاصله و استفاده از مواد ضدعفونی‌کننده** بلانامع است.

■ **تمامی سینماها موظف به پخش تیزر آموزشی در مورد** مقابله با بیماری کرونا، قبل از نمایش فیلم هستند.

■ **قرارگیری مایع دستشویی، مواد ضدعفونی‌کننده، دستمال‌کاغذی و دستگاه خشک‌کن در محوطه سرویس‌های بهداشتی** سینماها الزامی است.

■ **جانمایی مصوب برای فروش بلیت به صورت اینترنتی به‌گونه‌ای** است که پلان سالن سینما برای انتخاب صندلی موردنظر و صندلی‌های غیرقابل استفاده و مسدود معین خواهد بود.

■ **مراجعان هنگام ورود به سینما، تب‌سنجی شده و از ورود افراد مشکوک** به بیماری ممانعت به عمل می‌آید.

■ **تبصره**: بدیهی است وجه کامل بلیت خریداری‌شده افرادی که از ورودشان به سینما ممانعت به عمل می‌آید باید عودت داده شود و به همین منظور

سمفا (سامانه مرکزی فروش) تمهیدات لازم را در نظر گرفته است.

■ **بوفه‌های سینما موظف به رعایت حداکثر موازین بهداشتی** بوده و مجاز به عرضه مواد غذایی، تنقلات و نوشیدنی به صورت فله نیستند.

مدیرعامل صندوق اعتباری هنر:

برای جبران خسارت‌های کرونا، بسته جامعی تهیه شده است

شدند که بیمه آنها قطع شود. بنابراین اعلام کردیم مهلت پرداخت حق بیمه سه‌ماهه نخست سال تا ۳۱ خرداد تمدید شده است. توصیه ما به اعضای محترم این است که در این مدت که مشغول پرایرنی برای تأمین اعتبارات این طرح هستیم، حق بیمه‌شان را پرداخت نکنند. اما در این میان، شاید برخی ترجیح دهند پرداخت کنند یا از قبل معوقه داشته باشند که نگران قطع بیمه باشند. اما ما برنامه داریم که حق بیمه سه‌ماهه نخست سال اعضا را پرداخت کنیم و امیدواریم بودجه این‌کار نیز تحقق پیدا کند. در این مورد با ستاد ملی کرونا، معاونت اقتصادی رئیس‌جمهور، رئیس دفتر رئیس‌جمهور و آقای توپخانه مکاتبات و جلساتی داشتیم و از ایشان بابت همکاری‌ای که در این زمینه داشتند، تشکر می‌کنم. در این میان، حرف از هنرمندان و کمک به معیشت آنها می‌شود. اما واقعیت این است که باید تصور را از زاویه درست‌تری دید چراکه هیچ‌کس نگفته است حق و شان آمده‌است زن سرپرست خوار که او هم بیمه‌شده حرف و مشاغل آزاد است، کمتر از یک هنرمند است. بنابراین به دولت هم حق می‌دهم فکر جامعی داشته باشد که بار هزینه سنگین اعضای صندوق اعتباری هنر را محاسبه کند. طبیعی است دولت هم اولویت‌هایی دارد اما قول‌هایی به ما داده شده است که حق بیمه سه‌ماهه نخست اعضای صندوق اعتباری هنر پرداخت شود. بیکگر این موضوع هستیم. به اعضا هم اعلام شده است نگران نباشند و بیمه تا ۳۱ خرداد مهلت پرداخت دارد».

سیدزاده در پاسخ به این پرسش که به جز پرداخت حق بیمه اعضای صندوق اعتباری هنر، طرح دیگری برای کمک به معیشت هنرمندان طی هفته‌های آینده در نظر گرفته شده است یا خیر، گفت: «بسته‌ای در وزارتخانه برای جبران خسارت کرونا تدوین کردیم. این بسته دو سرفصل داشت؛ فصل اول شامل کسب‌وکارهایی است که دچار آسیب شدند. این کسب‌وکارها حوزه‌های سینما، تئاتر، موسیقی و تجسمی، نشر، روزنامه‌نگاری و

ملاحظات:

الف- مدیران سینماها موظف به اجرای دقیق این شیوه‌نامه هستند و مسئولیت آن متوجه آنها خواهد بود.

ب- مسئولیت نظارت بر حسن اجرای این شیوه‌نامه در استان‌ها برعهده ادارات کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان است.

ج- در شهر تهران، دفتر نظارت بر عرضه و نمایش فیلم مسئولیت حسن اجرای این شیوه‌نامه را عهده‌دار خواهد بود.

د- سینماهایی که به هر دلیلی نسبت به اجرای دقیق این شیوه‌نامه اهمال کنند، بلافاصله از سمفا حذف و نسبت به تعطیلی آنها اقدام خواهد شد.

نگاهی به ضوابط و مقررات چگونگی حضور مردم در سالن‌های سینما در بحران شیوع ویروس کرونا، حاکی از آن است که تا چند روز آینده شاهد بازگشایی پیش از موعد سالن‌های سینما خواهیم بود و البته معرفی فیلم‌هایی که قرار است به واسطه نمایش آنها به حضور مخاطبان در سالن‌های سینما خوش‌بین بود. با همه اینها، با توجه به شرایط اقتصادی بسیاری از کسب‌وکارها، رسیدن به شرایط مطلوب و استقبال مخاطب از بازگشایی سینماها و فیلم‌دیدن دسته‌جمعی کمی دور از ذهن به نظر می‌رسد.

مبنی بر ارسال بسته حمایتی و هدیه‌ای به برخی هنرمندان توسط صندوق اعتباری هنر حاشیه‌ساز شد و ماجرای ارسال این هدایا چیست، گفت: «ما به هیچ عنوان دنبال پاسخ‌دادن به این حواشی نیستیم. اعضای ما می‌دانند یا چه مشکلاتی دوست‌وپنجه نرم می‌کنیم. بنابراین پرهیز کامل دارم از پاسخ به حواشی. اما برای پاسخ به پرسش شما باید بگویم پیش از نوروز تصمیم گرفتیم مثل هر سال اما کمی گسترده‌تر و با رویکرد امیدآفرینی برای مردم به‌خاطر شرایط سخت قرنطینه، به هنرمندان تبریک عید بگویم و به طور مشخص به دارندگان گواهی‌نامه درجه یک هنری بسنده شد. برای آنها کارت تبریک اساس، بسته حمایتی تدوین شد. این بسته که با و گل فرستاده شد. این شرایط مصادف شد با شیوع ویروس کرونا و برای ما ارسال این هدایا کار پیرزجمنی بود اما انجام شد. این افراد سرمایه‌های ما هستند و بازخوردی که از این هنرمندان بابت ارسال این هدایا گرفتیم بسیار لذت‌بخش بود. صادقانه محبت‌کردن چه ایرادی دارد؟ من از کسانی هستم که اساسا با کارت هدیه و پرداخت غیرعادلانه و پخش پول مخالفم چراکه به نظرم می‌تواند شروع یک تبعیض یا فساد باشد. اما تمام آن چیزی که در مورد ارسال هدایا به خانه برخی هنرمندان به عنوان عیدی حاشیه‌ساز شد، همین ماجرای بود که اشاره کردم؛ ارسال کارت تبریک و کلدان و ثبت یک لحظه برای مردم».

او در ادامه درباره گله‌مندی بسیاری از اعضای صندوق اعتباری هنر نسبت به بیمه تکمیلی سال ۹۸ و بازپرداخت طولانی‌مدت هزینه‌های درمان نیز گفت: «بیمه تکمیلی از نظر سرفصل خدمات درمانی یک بیمه کامل است. بعداً سندت سرفصل دیگری باشد که ما آن را عرضه نکرده باشیم. هزینه‌ای که اعضای ما برای درمان می‌پردازند، تقریبا بیست درصد ارزش واقعی یک حق بیمه است و دولت انصافا در این زمینه یارانه بالایی می‌دهد که سزاوار اصحاب فرهنگ و هنر است که دغدغه هزینه درمان نداشته باشند. علاوه بر آن، روش ما برای پرداخت خسارت هنرمندان که به‌صورت آنلاین ارائه شده، فرایند پرداخت هزینه‌ها را تسهیل کرده است. استاندارد بازپرداخت خسارت اعضا سه هفته است. اما میانگین پرداخت ۳۸ روز بوده. باید چند واقعیت را پذیرفت؛ اینکه ما یک خدمت و سرویس را ارائه می‌دهیم و طبعاً نمی‌توان رضایت همه را تأمین کرد. اما فکر نمی‌کنم تا رسیدن به نقطه مطلوب فاصله زیادی داشته باشیم. این را هم در نظر داشته باشید که هزینه‌های درمان بیش از سه برابر شده و از این جهت ما با شرکت بیمه وارد چالش شدیم. راه‌کاری پیدا کردیم‌که به‌توانیم به شرکت بیمه کمک کنیم و آنها هم به ما کمک کنند. با وجود اینکه در پایان سال ۹۸ پرداخت خسارت‌ها را به‌روز کردیم، می‌پذیرم در پرداخت خسارات تأخیر داشتیم و بابت آن عذرخواهی می‌کنم. پرداخت هزینه‌های درمان بسیار سنگین و کار پیچیده‌ای است و امیدوارم در سال جدید ضمن اینکه اعضا بیشتر در تکمیل و ارسال مدارک همراهی می‌کنند، رضایت بیشتر هنرمندان را داشته باشیم».

یادداشت

ضرورت نگاه نوی اقتصادی به هنر

● **سیدمحمدجنجینی حسینی، معاون هنری**: این روزها، انسان آرموده به آزمون دشوارتری مبتلاست. رنجی که به عتاب طبیعت، متولد شده است و ضحاک‌وار جز به زجر و رحمت انسان، رضا نمی‌دهد. ابلیغار ناباوری است که می‌خروشد و می‌خراشد و در این معرکه نابرابر جز دانایی، دوا و درمانی نیست. چه بسار که در کمین کرونا از اسب افتادیم اما دل خوش داشتیم که در سایه و سپر سربازان سلامت، از اصل نخواهیم افتاد. آموزگارانی رفوف که به نجات دیگری، از پا و نفس افتادند اما کوتاه نیامدند از عاقبت و صحت مردمان، ببال به بال خویش سلامت‌جویی هم‌نوعان شدند و خورشیدوار، بیداری و هوشیاری را در تاریکی و ترس مژده دادند و الهام‌بخش شدند. هنرمندان نیز مسئولانه از جمله رهنوردانی شدند که سنگ سختی‌ها و صعوبت این میدان را به گهر هنر و به بضاعت خویش از پیش پای خلق برچیدند و به سخاوت، سفره سعی گشودند تا در اوقات دورباش‌ها و ایام اجتناب، ارزش‌افزوده‌ای در جنب مراقبت‌ها و مراعات شهروندان بیافرینند. به روشانی هنر بایدهای بهداشتی و باورهای پزشکی ترویج شد و مجاهدان هنر با نقل مکان از صحنه‌ها و استیج‌ها و سینماها و گالری‌ها به قاب شبکه‌ها و رسانه‌های برخط، نشاط مردم را در مقام یک فریضه به جای آوردند. هنرمندان همه اندوخته‌های خود را خرج خلوت‌ماندن خیابان‌ها و تاب‌آوری خانه‌نشینان کردند و چه وقت‌ها که سکوت هولناک کوچه‌ای و محله‌ای به نغمه و نوایی با امیدواری به حرف می‌آمد و شادمانی جمعی مردمان در پنجره‌ها همگی بیر درهای دوری می‌شد. صحنه‌های هنر، سلیبی به خلایق خلق شد که دست و دل اهالی هنر، سرگرم دوخت و دوز ماسک و تدارک نیازحت مراقبت و مراعات مردم شد. رسانه‌های مجازی زادگاه تولیداتی شد که مقصد رقابت خویش را خدمت و خوش‌حوالی مردم رقم زده بودند. همتی سزاوار که مصداق چراغ خانه خویش را خرج همسایه‌ها کردن شد. هنرمندان، هیچ در این هجوم کم نگذاشتند و در آرزوی التیام آلام، خم به ابرو نیاوردند، جماعتی جانباз که خود از زیان‌دیدگان جدی و متضرران مظلوم قرنطینه به ناکزیر بودند. از کرنازی کرونا، آوای ناپایداری معیشت و ناگواری وضعیت حمایتی هنرمندان برخاست و فقدان شمولیت قوانین کار در تعریف مشاغل هنری و گزراه‌های غرامت‌بخش تأمین اجتماعی و برخورداری از بیمه بی‌کاری را، مکرراً یادآوری کرد. خاصه در این سال‌ها که رغبت و التفات مردمی به هنر موجب رشد چشمگیر و فراوانی هنرمندان شده و فعالیت این جامعه شریف حتماً نیازمند وجود قوانین مناسب و مقررات کارآمد و رفتارهای جمعی سامان‌یافته است؛ از گفت‌وگوهای برآمده از احترام و خرد تا تعامل و تفاهم با تمام دستگاه‌هایی که در این عرصه نقش دارند، دستگاه‌هایی که به معاضدت می‌توانند با تمرکز اداری، تجميع نظارتی و تصدی قاعدهمند و روش‌های تخصصی بر توان هنر و هنرمندان بیفزایند. دودیکر آنکه در طول چند دهه و رشد شمار هنرمندان الگوهای اقتصادی نو و به‌روز و متناسب با مقتضیات زمان و مکان شکل نگرفته‌اند و محدودیت راه‌های تحصیل درآمد (که در بسیاری موارد حداقلی است) در چنین دشواری‌هایی به شدت آسیب‌پذیر است و از تاب‌آوری هنر می‌کاهد. موضوع روشنی است که هنر ضرورت است نه تجمل و حاصل آن چندان متنوع و مؤثر که باید سازمان‌ها و سامان‌ها در مطالعه و تمهید آن عزمی جزم داشته باشند. و نهایتاً آنکه کرونا (یا هر مهاجم دیگری) فریاد فضیلت هنرمندانی است که از دستگاه‌ها و ساختارهای مختلف که قدر و قیمت هنر و لزوم و ضرورتش را می‌شناسند با التفات ویژه، خود را در خوش‌حوالی هنر و هنرمندان سهیم کنند. چراکه در شرایط فعلی تمامی اختیارات سالانه حوزه تخصصی هنر رافع خسارات پای‌ای نخواهد بود. اینک مجال مغتنمی است که به ستایش مشارکت جوانمردانه هنرمندان و مواجهه خلاق و اثربخش با بلای بنیادافکن این بیماری، مسئولان و هنرمندان در کنار یکدیگر و با تعاملی سازنده مسائل پیش‌گفته را با روحیه سازندگی و اخلاق‌مداری در دو مسیر کوتاه‌مدت و بلندمدت به مقصدی شایسته برسانند.

زیر آسمان فیروزهای

انتشار ترجمه‌ای از مهدی غبرائی بعد از ۳۶ سال

● به گزارش ایسنا، در معرفی ناشر آمده است: «این رمان، ماجرای مزدوران آلمانی است که از سوی انگلیسی‌ها اجیر شدند. آنها یک روستایی خل‌وضع را در بربره‌های داخلی آمریکا به دار می‌کنند و همین اتفاق، آتش خشم و انتقام آمریکایی‌ها را شعله‌ور می‌کند. اما درست وسط این کارزار و هیاهو، عشقی ناهنگام شکل می‌گیرد و حالا مسئله این است؛ چگونه می‌توان عاشق دشمن شد؟ هاوارد فاست، نویسنده سرشناس آمریکایی، در «مزدور» داستانی را تعریف می‌کند که حکایت همه دوران‌ها خاصه زمانه ماست. حکایت مزدورانی که به طمع نان، با را از دایره اخلاق بیرون می‌گذارند و دستگیری می‌کنند، اما خودشان قربانی‌اند. قربانی فقری که بیشتر فرهنگی است و در نهایت، قربانی خشونت و بدخویی دیگرانی که جواب بدی را فقط با بدی می‌دهند. این رمان اولین‌بار در سال ۱۳۶۳ از سوی انتشاراتی‌های نیلوفر و الیفا منتشر شد، ولی پس از آن دیگر انتشار نیافت.